

Prielom vo vývoji udržateľnej kontroly parazitov

PARASOL – projekt financovaný v rámci 6. Rámcového programu EÚ

Gent, Apríl 2006. Európska únia poskytla 2.9 milióna Euro na medzinárodný výskumný projekt, ktorého cieľom je preskúmať a vyvinúť dlhodobu udržateľnú nízko nákladový systém kontroly endoparazitov u prežúvavcov použitím cielenej selektívnej terapie. Projekt nazvaný PARASOL, skratka pre „Nové riešenia pre udržateľnú kontrolu parazitických nematódov u prežúvavcov“ je plánovaný na obdobie troch rokov a spája 12 akademických partnerov a 5 obchodných podnikov z 7 krajín EÚ a Afriky. Koordinátorom projektu je profesor Jozef Vercruyse z University Gent. Jedným z partnerov je aj Parazitologický Ústav SAV v Košiciach, ktorý reprezentuje MVDr. Marián Várady, DrSc.

Pri zverejnení projektu, ktorý sa začal v marci, zdôraznil prof. Vercruyse dôležitú úlohu účinných chemických antihelmintík pri kontrole gastrointestinálnych parazitov u prežúvavcov, predstavujúcich najväčšiu hrozbu pre welfare zvierat a živočíšnu výrobu. Zároveň upozornil na to, že systém súčasných konvenčných liečebných metód, napríklad opakované podávanie syntetických antihelmintík celému stádu, nie je naďalej udržateľný z toho dôvodu, že pri ich používaní dochádza k reziduám v potravinách živočíšneho pôvodu a životnom prostredí. Ich používanie podporuje vznik a rozširovanie antihelmintickej rezistencie (AR) tým, že zasahujú aj parazitické populácie v refúgiách. Úplné vysadenie účinných antihelmintík ale nie je možné uskutočniť z dvoch dôvodov - welfare zvierat a ekonomické dôvody, preto je cieľom projektu PARASOL znížiť množstvo podávaných liečiv aplikovaním Cielenej Selektívnej Terapie, zameranej na zvieratá s klinickými príznakmi parazitárneho ochorenia alebo u ktorých dochádza k poklesu produktivity. Tieto stratégie znižujú riziko reziduí v potravinách a v životnom prostredí a zároveň limitujú vznik antihelmintickej rezistencie v parazitických populáciách.

V snahe dosiahnuť spomínané ciele, partneri projektu PARASOL (1) vyvinú najúčinnnejšie metódy identifikácie zvierat a stád, u ktorých je potrebný antihelmintický zásah;(2) štandardizujú existujúce metódy detekcie antihelmintickej rezistencie a v prípade potreby vyvinú nové testy; (3) optimalizujú účinnosť a biodostupnosť antihelmintík modulovaním P-glykoproteínového detoxikačného systému a (4) zhodnotia účinok cielenej selektívnej terapie na produktivitu, welfare zvierat a rozširovanie génov AR v rôznych chovateľských podmienkach. „Výstupom projektu bude vypracovanie metodických pokynov pre veterinárov a chovateľov s cieľom dosiahnuť trvale udržateľný, nízkonákladový a nenáročný systém kontroly nematódov“, povedal prof. Vercruyse.

Podrobnejšie informácie:

Dr. Anne Strattner, Public Relations Manager, PLANTAMEDIMUM Ltd. (Germany)

Phone: +49 2581/92790-71, E-Mail: strattner@plantamedium.de

Poznámky pre redakciu

1. **6. rámcový program (6RP):** Rámcový program je hlavným nástrojom, ktorým Európska Únia financuje výskum v Európe. Od roku 1984 bolo zrealizovaných šesť rámcových programov. Prvý a posledný rok každého projektu sa prekrývajú. Cieľom zatiaľ posledného - 6. Rámcového Programu je prispieť k vytvoreniu „Európskeho Výskumného Priestoru (ERA)“, ktorý je víziou budúcnosti výskumu v Európe a vnútorným trhom pre vedu a techniku. Podporuje vedeckú excelenciu, súťaživosť a inováciu prostredníctvom kvalitnejšej spolupráce a koordinácie medzi účastníkmi na všetkých úrovniach. Najväčšia časť rozpočtu Rámcového Programu bude použitá na zameranie a integráciu budúcich vedeckých aktivít na sedem tematicky prioritných oblastí, ako napríklad Kvalitu a bezpečnosť potravín.
2. **Univerzita Gent, fakulta veterinárskeho lekárstva,** zamestnáva celkovo 22 veterinárov a biotechnológov a laboratórnych technikov s odbornými skúsenosťami z rôznych oblastí od epidemiológie parazitov a imunológie po molekulárnu biológiu helmintov. Riešiteľský kolektív má bohaté skúsenosti v oblasti epidemiológie a kontroly gastrointestinálnych nematodóz u hovädzieho dobytku a malých prežúvavcov nielen v Belgicku, ale aj v trópech a v oblasti molekulárnych techník vrátane problematiky antihelminthickej resistencie. Na pracovisku sa rutinne prevádzajú laboratórne techniky ako ELISA, (Real Time) PCR a proteomické metódy, produkcia rekombinantných proteínov a chromatografia .
3. **Parazitologický ústav Slovenskej akadémie vied,** v Košiciach je jediným národným pracoviskom, ktoré vedie multidisciplinárny výskum v oblasti základnej a aplikovanej parazitológie. Výskumný tím je zložený z odborníkov v odbore parazitológia a molekulárna biológia s bohatými skúsenosťami v oblasti biológie parazitov, epidemiológie a rezistencie voči liečivám. Od roku 1992 získali výskumní pracovníci ústavu 44 grantových projektov najmä z domácich grantových agentúr. Široká medzinárodná spolupráca a účasť v rôznych spoločných projektoch s mnohými zahraničnými pracoviskami bola založená na získaní niekoľkých medzinárodných grantov (NATO, UNESCO, COST, The Wellcome Trust, 5. Rámcový Program – QLK-CT-2001-01995, QLK1-CT-2001-01156). Pracovisko slúži ako Referenčné Centrum pre Parazitologickú diagnostiku Štátnej Veterinárnej a Potravinovej Správy Ministerstva Poľnohospodárstva Slovenskej Republiky (ŠVPS SR).